

Liite 1n. Pienen poroteurastamon toimintaohje epäiltäessä tarttuvaa eläintautia

PIENEN POROTEURASTAMON TOIMINTAOHJE EPÄILTÄESSÄ TARTTUVAA ELÄINTAUTIA

Porojen tarkastaminen ennen teurastamolle tuontia:

Poroja ja niiden terveyttä ja käyttäytymistä seurataan poikkeuksetta kaikkien teurastamolle tuotavien teuraserien kohdalla. Porot tuodaan teurastamolle yleensä poroerotuksesta. Poroille on voitu tehdä elävänä tarkastus poroerotuspaikalla, jolloin siitä on laadittu porojen muakan tuleva terveystodistus. Poroerotuspaikalla tehty elävänä tarkastus täydennetään poroteurastamolla tehtävällä eläinten terveydentilaa koskevalla seulontatutkimuksella. Jos poroilla ei ole poroerotuspaikalla tehtyä elävänä tarkastusta koskevaa terveystodistusta, tehdään niille elävänä tarkastus poroteurastamolla ennen kuin ne hyväksytään teurastettavaksi. Toisesta jäsenmaasta tuotavilla teurasporoilla on sisämarkkinakauppaa koskevien säännösten mukainen terveystodistus. Lisäksi poroteurastamolle tuotavia poroja varten toimitetaan viimeistään porojen mukana ns. ketjuinformaatiolomake, jossa ilmoitetaan porojen tautitilannetta ja mahdollista eläintautilain mukaisia rajoituksia koskevat tiedot. Pääsääntöisesti mahdolliset poikkeustekijät havaitaan siis jo erotuksessa, mutta on mahdollista, että tarttuvaa eläintautia kantava poro päätyy teurastamolle.

Eläinkuljetukset poroteurastamojen osalta käsittää eläinten kuljetukset paliskunnan erotuspaikalta teurastamoon. Kuljetukset ovat pääasiassa lyhyitä ja muihin teurastamoihin poiketen poroteurastamoiden eläintenkuljetusautoilla ei kuljeta lukuisilla eri alkutuotantopaikoilla.

Porot teurastamon lepuutusaidassa:

Mikäli teurastamoon tuotavissa poroissa ja niiden terveydessä tai käyttäytymisessä havaitaan sellaista normaalista poikkeavuutta, että on mahdollista epäillä jotain tarttuvaa tautia ilmoitetaan asiasta välittömästi laitosta valvovalle viranomaiselle (tarkastuseläinlääkäri ja/tai läänineläinlääkäri) tai sille viranomaiselle, joka on vuorokauden ajasta riippuen tavoitettavissa (paikallinen päivystävä eläinlääkäri). Tiedotuksesta vastaavat esimiehet. Tärkeintä on, että asiaan reagoidaan välittömästi ja asia saatetaan eläintaudit tunnistavan virka eläinlääkärin arvioitavaksi.

Porot ruokitaan ja juotetaan normaalisti, mutta porojen terveydentilaa ja käyttäytymistä seurataan tehostetusti.

Porojen ja vasojen mahdollisuus karkaamiseen aidasta on estettävä.

Paikallisen eläinlääkärin päivystysnumero: _____

Laitoksen tarkastuseläinlääkäri: _____,

puh.: _____

Lapin aluehallintovirasto, eläintautiasioissa läänineläinlääkäri

puh.: _____

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, eläintautiasioissa läänineläinlääkäri

puh.: _____

Virka-ajan ulkopuolella päivystävä läänineläinlääkäri,

puh.: _____

Toiminta mikäli teurastusta ei ole aloitettu:

Havaittujen epäkohtien korjaamisessa noudatetaan viranomaisilta saatuja ohjeita ja neuvoja.

Seuraaviin toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi, vaikka viranomaisista ei ole vielä tavoitettu:

- Epäilyttävästi käyttäytyvä poro tai selkeästi sairas poro (jota on mahdollista epäillä tarttuvasta eläintaudista) eristetään muista eläimistä.

- Porojen käyttäytymistä ja hyvinvointia seurataan tehostetusti.
- **Teurastusta ei missään tapauksessa aloiteta ennen kuin eläinlääkäri on antanut luvan.**
- Rajoitetaan ulkopuolisten pääsy teurastamoalueelle. Helposti leviävää eläintautia epäiltäessä rajoitetaan myös ihmisten ja ajoneuvojen poispääsyä teurastamoalueelta. Henkilödesinfiktiosta ja autojen desinfiointista sovitaan tarkastuseläinlääkärin kanssa.

Toiminta jos teurastus on käynnissä:

Mikäli poro, jota epäillään tarttuvasta eläintaudista, on päässyt teurastuslinjalle, niin epäilty ruho eristetään. Uusia poroja ei oteta missään tapauksessa lopettavaksi ja teurastettavaksi vaan teurastus keskeytetään.

- Varmistetaan, että epäilty teurastettu ruho ei pääse kosketuksiin jo teurastettujen ja oletettavasti terveiden ruhojen kanssa.
- Teurastamon henkilökunnan on huolehdittava, että likaisilla työvaatteilla ja -välineillä (tartuntariskimateriaali) ei saastuteta ennen teurastettuja ja mahdollisesti puhtaita ruhoja. Tartuntariskimateriaali tulee riisua ja kerätä sille osoitettuun paikkaan.
- Mikäli tarttuvasta eläintaudista epäiltyjä ruhoja ja puhtaita ruhoja on päässyt sekaisin ruhojähdyttämöön, niin ruhoja ei ruveta enää siirtelemään ruhojähdyttämöstä vaan koko jäähdyttämö eristetään.

Teurastus keskeytetään joka tapauksessa vaikka tarttuvasta eläintaudista epäiltyjä poroja ei ole päässyt teurastuslinjalle asti.

Tämän jälkeen edetään tarkastuseläinlääkärin/läinlääkärin antamien ohjeiden mukaan.

Toiminta epäiltäessä erittäin helposti leviävää eläintautia:

Epäiltäessä helposti leviävää eläintautia (kuten suu ja sorkkatautia) on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin. Tällöin edellä mainittujen ohjeiden lisäksi myös henkilökunnan pääsyä teurastamolta pois tulee myös rajoittaa taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Myös tartuntariskimateriaalin liikkumista tulee rajoittaa. Mahdollisesti saastuneet työvälineet ja vaatteet tulee riisua niille osoitettuun erityiseen paikkaan. Tällainen paikka tulee olla mietittynä valmiiksi jokaiselle teurastamolle. Paikan määrittämisestä vastaa esimies yhdessä tarkastuseläinlääkärin kanssa.

Näytteenotto ja ruhojen jatkokäsittely:

Eläimistä otetaan näytteet tarkempaa tutkimusta varten, mikäli helposti leviävää tartuntatautia on syytä epäillä. Näytteenoton tarpeellisuudesta, itse näytteenotosta ja näytteiden analysointiin toimittamisesta vastaa eläinlääkäri.

Tämän jälkeen arvioidaan toimintatavat ruhojen jatkokäsittelyyn. Ruhoja ei ole aiheellista kuitenkaan hävittää pelkän epäilyn takia vaan tärkeintä on keskittyä ehkäisemään mahdollisuus epäillyn taruntataudin leviämiseen.

Tartuntatautitapauksessa ruhot tai ruhonosat ja elimet hävitetään, jos viranomaisen niin määrää, kyseisen määräyksen mukaisesti. Eläinten mahdollisesta lopettamisesta määrää Evira.

Puhdistus ja desinfiointi sekä teurastamon uudelleenkäyttöönotto:

Mikäli teurastamossa todetaan helposti tarttuva eläintauti, niin teurastamo tulee puhdistaa ja desinfioida huolellisesti ennen laitoksen uudelleenkäyttöönottoa. Lisäksi selvitetään eläinlääkäriltä kyseisen eläintaudin leviämismekanismit ja leviämisen herkkyys. Tarvittaessa ryhdytään asianmukaisiin toimiin lepuutusaitauksien puhdistuksen suhteen.

Myös todetun tartuntataudin luonteesta riippuen tilanne voi vaatia valvovan viranomaisen jälkitarkastuksen/näytteenoton/hyväksynnän teurastamotilojen käyttöönottamiseksi desinfiointin jälkeen. Tarve keskustellaan tapauskohtaisesti valvovan viranomaisen kanssa. Tarpeen määrittämisestä vastaa valvova viranomaisen. Puhdistus ja desinfiointi tehdään viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

Teurastamon puhdistus ja desinfiointiohjeet:

Teurastamotilat ja -laitteet pestään ja desinfioidaan normaalisti omavalvontasuunnitelmassa esitettyjen puhdistusohjeiden mukaisesti. Mikäli teurastamossa on todettu ja tunnistettu tarttuva eläintauti, mikä vaatii erityiset puhdistus- ja desinfiointitoimet, niin asiaa ohjaa asian parhaiten ymmärtävä taho eli valvova viranomainen.

Eläintenkuljetusauton puhdistus ja desinfiointiohjeet:

Kuten yllä teurastamotilojen osalta.

Viestintä, mahdollinen takaisin veto ja tiedottaminen:

Tarvittaessa epäkohdista tiedotetaan ruhojen ostajalle ja ryhdytään toimiin lähteneiden ruhojen takaisinvetämiseksi. Takaisinvedon toteuttamiseksi tarvittavat tiedot saadaan rahtikirjoista. Takaisinvedon toteuttamisesta vastaavat esimies ja laitoksen valvoja.

TARTUNTATAUTIEPÄILYSSÄ ASIASTA SAAVAT VIESTIÄ VAIN SIIHEN NIMETYT HENKILÖT.

Jokaisen teurastamon on omalta osaltaan huolehdittava, että teurastamolla työskentelevä henkilökunta on perehtynyt omavalvontaan ja sen liitteisiin. Teurastamon on myös huolehdittava tietotaidon ylläpitämisestä ja miten hoidetaan sisäinen viestintä sekä tiedotus mahdollisessa epäilytapauksessa. Henkilökunta perehdytetään toimintatapoihin. Toimintaohjeet sisäisestä viestinnästä ja tiedottamisesta löytyvät teurastamon omavalvontasuunnitelmasta.

Tämä ohjeistus liitetään osaksi poroteurastamon omavalvontasuunnitelmaa ja asiaa katsotaan kokonaisuutena. Tämän takia tässä ohjeessa ei ohjeisteta sellaisia asioita, mitä on ohjeistettu omavalvontasuunnitelmassa kuten ulkomaan matkat, vierailijat teurastamossa yms.

Eläintautiluettelo löytyy alla olevan Ruokaviraston linkin takaa:

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintautien-vastustaminen-ja-valvonta/elaintautien-luokittelu/>